

Näringsdepartementet

Promemorian Vissa frågor om sjömäns vilotid (Ds 2001:46)

ILO-kommittén har genom remiss 2001-09-19 (N2001/8846/TP) anmodats yttra sig över promemorian (Ds 2001:46) Vissa frågor om sjömäns vilotid, upprättad inom Näringsdepartementet. Mot bakgrund av de krav som EG-rätten ställer föreslås vissa ändringar i lagen (1998:958) om vilotid för sjömän, fartygssäkerhetslagen (1988:49), mönstringslagen (1983:929), sekretesslagen (1980:100) och fartygssäkerhetsförordningen (1988:594). De direktiv vilkas genomförande härmed säkerställs är rådets direktiv 1999/63/EG av den 21 juni 1999 om det avtal om arbetstidens organisation för sjömän (sjöfartsavtalet), som ingåtts av European Community Shipowners' Association (ESCA) och Federation of Transport Workers' Union in the European Union (FST), och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/95/EG av den 13 december 1999 om tillsyn av efterlevnaden av bestämmelser om arbetstidens längd för sjömän ombord på fartyg som anlöper gemenskapens hamnar.

Även om den satta remisstiden, den 5 november 2001, löpt ut vill ILO-kommittén uttala sin tillfredsställelse över den redovisning som ges i promemorian i kapitlet *Internationell rätt* och i följande kapitel av sambandet mellan de av Internationella arbetskonferensen år 1996 antagna ILO-instrumenten, konventionen (nr 180) om sjömäns arbetstid och bemanningen på fartyg samt 1996 års protokoll till konventionen (nr 147) om miniminormer i handelsfartyg, och de nu aktuella EG-direktiven. Klausulerna 1-12 i sjöfartsavtalet motsvarar sålunda i stort sett bestämmelserna i artiklarna 1-13 i konventionen nr 180. Den svenska lagstiftningen har redan anpassats till ILO-konventionen genom införandet av lagen (1998:958) om vilotid för sjömän (prop. 1997/98:128) och genom ändringar i sjömanslagen (1973:282) och i fartygssäkerhetslagen (1988:49), varpå konventionen ratificerades av Sverige (prop. 1999/2000:119). Därigenom är den svenska lagstiftningen till stor del även anpassad till vilotidsdirektivet.

EG-direktiven innebär bl.a. att även utländska fartyg som anlöper någon hamn inom gemenskapen skall iaktta vissa bestämmelser om sjömäns vilotid/arbetstid och att alla fartyg skall underkastas kontroll. På fartyg som är registrerade i en stat utanför gemenskapen skall tillsynsdirektivets

bestämmelser inte tillämpas förrän ILO:s konvention nr 180 och 1996 års protokoll till ILO:s konvention nr 147 har trätt i kraft. Beträffande båda instrumenten gäller att för ikraftträdande krävs ratifikationer från fem medlemsstater, varav tre har en handelsflotta med en bruttodräktighet av minst en miljon vardera. Konventionen nr 180 har den 30 november 2001 erhållit fyra ratifikationer (Irland, Marocko, Rumänien och Sverige) och protokollet likaså fyra ratifikationer (Irland, Rumänien, Storbritannien och Sverige).

I promemorian föreslås en ny 4 a § i lagen om vilotid för sjömän, enligt vilken vilotiden för sjömän på fartyg i sådan nationell trafik som regeringen föreskriver får frångå lagens bestämmelser om vilotid. Härmed avses sjömän som arbetar ombord på fartyg som gör korta resor. ILO-kommittén finner undantaget förenligt med ILO-konventionen nr 180, som i artikel 5.6 medger sådant undantag.

Klausulerna 13-16 i sjöfartsavtalet har inte motsvarighet i ILO-konventionen nr 180 men väl i ett antal andra ILO-konventioner. ILO-kommittén noterar i detta sammanhang med tillfredsställelse redovisningen av konventionerna (nr 73) angående läkarundersökning av sjömän, (nr 146) om semester för sjöfolk och (nr 164) om hälsoskydd och sjukvård för sjömän, samtliga ratificerade av Sverige.

Eftersom promemorians text i vissa delar kan väntas ingå i den proposition som skall föreläggas riksdagen under våren bifogar kommittén ett exemplar med vissa korrekturändringar.

I handläggningen av detta ärende har deltagit undertecknad vice ordförande, ledamöterna Delang, Rudeberg, Edström, Nyberg och Zettervall-Thapper samt ersättarna Westberg och Brorsson. Närvarande har varit ersättarna Eriksson och Österberg, experten Axell och, adjungerade, Ingemar Sundquist, UD-GC, och Ulrika Ehrensverd, N, samt undertecknad sekreterare.

För ILO-kommittén

Lars Dirke

Kerstin Wiklund